

**Силабус навчальної дисципліни
«Терміносистема сучасного перекладознавства»**

Напрямок підготовки	Доктор філософії		
Галузь знань	03 Гуманітарні науки		
Спеціальність	035 Філологія		
Освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство		
Статус дисципліни	Дисципліна вільного вибору аспіранта		
Мова навчання	Українська		
Семестр	II		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Форма підсумкового контролю	Залік		
Викладач	Демецька Владислава Валентинівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри англійської і німецької філології та перекладу імені професора І. В. Корунця КНЛУ		
Анотація навчальної дисципліни	<p>Дисципліна «Терміносистема сучасного перекладознавства» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона спрямована на поглиблення знань аспірантів щодо системи наукових знань про терміносистему сучасного світового перекладознавства, що дозволить систематизувати знання аспірантів про переклад як процес спільного породження й перетворення смислів відповідно до нормативних вимог теорії і методології перекладацької діяльності. Курс дозволить сформуванню у аспірантів здатність застосовувати у власній перекладацькій діяльності і вільно оперувати термінами, що віддзеркалюють сучасний стан перекладознавчої науки як у царині практики, так і науково дослідній роботі, а також і у процесі надання фахового редагування художніх і нехудожніх текстів у перекладі. Курс сприяє усвідомленню аспірантами ролі усталеної системи понять і термінів науки про переклад як регулятивної системи перекладацького дискурсу. У межах цього курсу аспіранти опановують вміннями вільно оперувати різними підходами до перекладу в залежності від історико-літературного періоду і лінгвокультурної традиції оригіналу (перекладу), а також застосовувати у перекладознавчому аналізі підходи, що демонструють новітні тенденції у перекладі різних типів текстів.</p> <p>Курс включає два змістових модулі</p> <p>У першому модулі щодо перекладу як системи надається уявлення про вітчизняну (радянську, пострадянську) школу перекладу; лексикографію перекладацької діяльності; аналіз засадничих перекладознавчих понять; тлумачення теорії міжмовних перетворень; обґрунтування одиниці перекладу. У другому модулі щодо актуальної аспектології у перекладознавстві розглядаються західні школи перекладознавства, що включають зокрема, англійську (Велика Британія, США), німецьку, болгарську, прибалтійську, словенську, французьку, а також далеко / близькосхідних; засадничі категорії перекладознавства – еквівалентність, адекватність; диверсифікація поглядів і підходів у межах світових шкіл; лінгвокультурологічні аспекти перекладознавства; прагматичні аспекти перекладу; методологія дослідження, критика і редактура перекладу; семіотичні аспекти перекладу.</p>		
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:		
		Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
	лекції	20 год.	6 год.
	семінарські заняття	10 год.	4 год.
	практичні заняття	–	–
	консультації	–	–
	самостійна робота	60 год.	80 год.

<p>Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни</p>	<p>Для успішного освоєння дисципліни аспіранти повинні володіти комплексними знаннями із загальнофілологічних дисциплін (мовознавства, літературознавства, міжкультурної комунікації, лексикології, стилістики). Знання та навички, отримані в результаті вивчення даних курсів, створюють необхідну базу для вивчення курсу «Терміносистема сучасного перекладознавства» і мають високу ступінь кореляції з ними.</p>																				
	<p>Аспіранти повинні <i>вміти</i>: застосовувати у власній перекладацькій діяльності, а також у редагуванні перекладів різних типів текстів лінгвістичний, концептуальний, літературознавчий, перекладознавчий/ перекладацький аналіз вихідного / цільового тексту; здійснювати доперекладознавчий / перекладознавчий аналіз оригінальних текстів різних жанрів і стилів із метою визначення їх жанрово-стилістичної домінанти; адекватно обирати стратегії / тактики перекладу; застосовувати методологічні принципи аналізу вихідного й цільового текстів з огляду суміжних дисциплін; обґрунтовувати вибір стратегій і тактик у перекладі текстів певних типів (жанрів); вільно оперувати різними підходами до перекладу в залежності від історико-літературного періоду і лінгвокультурної традиції оригіналу (перекладу); застосовувати у перекладознавчому аналізі підходи, що демонструють новітні тенденції у перекладі різних типів текстів..</p>																				
<p>Мета вивчення дисципліни</p>	<p>Сприяти <i>формуванню у аспірантів</i> професійних компетентностей, необхідних для інноваційної науково-дослідницької і викладацької діяльності в галузі перекладознавства, шляхом поглиблення <i>системи наукових знань</i> про терміносистему сучасного світового перекладознавства, що дозволить систематизувати знання аспірантів про переклад як процес спільного породження й перетворення смислів відповідно до нормативних вимог теорії і методології перекладацької діяльності; сприяти <i>усвідомленню аспірантами</i> ролі усталеної системи понять і термінів науки про переклад як регулятивної системи перекладацького дискурсу; сприяти <i>формуванню у аспірантів здатності</i> застосовувати у власній перекладацькій діяльності і вільно оперувати термінами, що віддзеркалюють сучасний стан перекладознавчої науки як у царині практики, так і науково дослідній роботі, а також і у процесі надання фахового редагування художніх і нехудожніх текстів у перекладі.</p>																				
<p>Перелік тем лекційних і семінарських занять</p>	<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 1. Переклад як система: досвід вітчизняної школи</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%; text-align: center;"><i>Лекції</i></th> <th style="width: 50%; text-align: center;"><i>Семінари</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Вітчизняна (радянська, пострадянська) школа перекладу.</td> <td rowspan="3">1. Традиційні й новітні підходи до категоризації перекладознавчих знань.</td> </tr> <tr> <td>2. Лексикографія перекладацької діяльності.</td> </tr> <tr> <td>3. Аналіз засадничих перекладознавчих понять.</td> </tr> <tr> <td>4. Тлумачення теорії міжмовних перетворень.</td> <td rowspan="2">2. Одиниця перекладу як засадниче поняття перекладознавства і критики перекладу.</td> </tr> <tr> <td>5. Термінологічне обґрунтування одиниці перекладу.</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Змістовий модуль 2. Актуальна аспектологія у перекладі</td> </tr> <tr> <td>6. Західні школи перекладознавства: терміносистема і методологія.</td> <td>3. Поняттєво-категоріальна система західного (світового) перекладознавства</td> </tr> <tr> <td>7. Засадничі категорії перекладознавства – еквівалентність, адекватність.</td> <td rowspan="3">4. Лінгвопрагматичні та культурологічні аспекти перекладу</td> </tr> <tr> <td>8. Лінгвокультурологічні аспекти перекладознавства.</td> </tr> <tr> <td>9. Прагматичні аспекти перекладознавства.</td> </tr> <tr> <td>10. Семіотичні аспекти перекладознавства</td> <td>5. Модульний тест</td> </tr> </tbody> </table>		<i>Лекції</i>	<i>Семінари</i>	1. Вітчизняна (радянська, пострадянська) школа перекладу.	1. Традиційні й новітні підходи до категоризації перекладознавчих знань.	2. Лексикографія перекладацької діяльності.	3. Аналіз засадничих перекладознавчих понять.	4. Тлумачення теорії міжмовних перетворень.	2. Одиниця перекладу як засадниче поняття перекладознавства і критики перекладу.	5. Термінологічне обґрунтування одиниці перекладу.	Змістовий модуль 2. Актуальна аспектологія у перекладі		6. Західні школи перекладознавства: терміносистема і методологія.	3. Поняттєво-категоріальна система західного (світового) перекладознавства	7. Засадничі категорії перекладознавства – еквівалентність, адекватність.	4. Лінгвопрагматичні та культурологічні аспекти перекладу	8. Лінгвокультурологічні аспекти перекладознавства.	9. Прагматичні аспекти перекладознавства.	10. Семіотичні аспекти перекладознавства	5. Модульний тест
<i>Лекції</i>	<i>Семінари</i>																				
1. Вітчизняна (радянська, пострадянська) школа перекладу.	1. Традиційні й новітні підходи до категоризації перекладознавчих знань.																				
2. Лексикографія перекладацької діяльності.																					
3. Аналіз засадничих перекладознавчих понять.																					
4. Тлумачення теорії міжмовних перетворень.	2. Одиниця перекладу як засадниче поняття перекладознавства і критики перекладу.																				
5. Термінологічне обґрунтування одиниці перекладу.																					
Змістовий модуль 2. Актуальна аспектологія у перекладі																					
6. Західні школи перекладознавства: терміносистема і методологія.	3. Поняттєво-категоріальна система західного (світового) перекладознавства																				
7. Засадничі категорії перекладознавства – еквівалентність, адекватність.	4. Лінгвопрагматичні та культурологічні аспекти перекладу																				
8. Лінгвокультурологічні аспекти перекладознавства.																					
9. Прагматичні аспекти перекладознавства.																					
10. Семіотичні аспекти перекладознавства	5. Модульний тест																				

Система оцінювання результатів навчання	<p><i>Семестровий контроль</i> проводиться у формі <i>заліку</i> за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.</p> <p><i>Поточний контроль</i> успішності аспірантів здійснюється на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми. Поточне оцінювання здійснюється <i>за накопичувальною системою</i>.</p>	
Критерії оцінювання аудиторної роботи студента (на семінарському занятті) (Максимальна кількість балів - 40)	Активна участь у роботі семінару як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, повідомлення, презентація, ситуативний виступ, які відповідають змісту семінару, цікавий коментар, участь в обговоренні інших виступів, правильно виконані практичні завдання.	10 балів «відмінно»
	Участь у роботі семінару як індивідуально, так і в групі, підготовлена доповідь, виступ, презентація, ситуативний виступ, переважно правильно виконані практичні завдання.	8 балів «добре»
	Пасивна участь у роботі семінару переважно у групі, інформаційне повідомлення чи коментар демонструють початковий рівень опрацювання теми, некоректне виконання практичних завдань.	6 балів «задовільно»
	Пасивна участь у роботі семінару, виступ, презентація не підготовлені взагалі, неправильне виконання практичного завдання	4 бали «незадовільно»
	Неявка на семінарські заняття	0 балів
Критерії оцінювання результатів виконання модульної контрольної роботи студента (Максимальна кількість балів - 50)	Модульна контрольна робота включає 2 завдання , кожне з яких оцінюється за такими <i>критеріями</i> .	
	Вичерпна, змістовна, логічна та послідовна за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.	23-25 балів «відмінно»
	Відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	18-22 бали «добре»
	Відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	15-17 балів «задовільно»
	Відповідь поверхнева, є багато помилок у розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.	14 балів «незадовільно»
Критерії оцінювання самостійної роботи студента (Максимальна кількість балів - 10)	Вимоги до <i>проектної роботи</i> розміщено на сайті кафедри англійської і німецької філології та перекладу імена професора I. В. Корунця http://translationstudies.knlu.edu.ua/	
	Проектне завдання презентовано на високому рівні; теоретичний матеріал подано вичерпно, охоплено широке коло проблем; активна участь аспіранта під час обговорення проблем, які винесено для самостійного опрацювання, використано мультимедійні засоби; наявний повний план-конспект; виконано практичні завдання.	9-10 балів «відмінно»
	Проект презентовано з незначними недоліками, теоретичний матеріал викладено поверхнево; активна участь в обговоренні питань, які винесено на самостійне опрацювання; наявний план-конспект; добре виконано практичні завдання.	7-8 балів «добре»
	Проект презентовано зі значними недоліками, теоретичну проблему недостатньо розкрито; низький рівень активності під час обговорення питань, що винесені на самостійне опрацювання; загалом виконані практичні завдання.	5-6 балів «задовільно»
	Проект презентовано зі значними недоліками, теоретичний матеріал не розкриває проблематику питання; практичні завдання виконано з помилками.	1-3 бали «незадовільно»

<p>Політика курсу</p>	<p>Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної(денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.</p> <p>Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра англійської і німецької філології та перекладу імена професора І. В. Корунця і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.</p> <p>Під час роботи над письмовими роботами не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів;</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ● несамостійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань. <p>Основні види відповідальності аспірантів за порушення академічної доброчесності: ● повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); ● повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; ● відрахування із закладу освіти; ● позбавлення академічної стипендії; ● позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.</p>
<p>Рекомендована література</p>	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гарбовский Н.К. (2004). Теория перевода: Учебник. Москва: Изд-во Моск. Ун-та 2. Професійно-орієнтований переклад у когнітивно-дискурсивному ракурсі (2018): навчальний посібник / В. Г. Ніконова, Ю. В. Кононець, Х. Б. Мелько, Е. В. Польова, В. Б. Скрябіна, 3. В. П. Сніцар, О. І. Чернікова. Київ: Видавничий центр КНЛУ. 4. Jones, F. R. (2007). Unlocking the Black Box: Researching Poetry Translation Processes. In: Translation and Creativity. Perspectives on Creative Writing and Translation Studies, (pp.: 59–74). E. Loffredo, M. Perteghella (eds.). London: Continuum. 5. Milton, J. (2009). Translation Studies and Adaptation Studies. In: Translation Research Projects 2. (pp. 51–58). A. Pym, A. Perekretenko (eds.).Tarragona: Intercultural Studies Group.. 6. Rojo, A. (2015). Translation Meets Cognitive Science: The Imprint of Translation on Cognitive Processing. Multilingua: Journal of Cross-Cultural and Interlanguage Communication, 34 (6), 721-746.St Jerome. 7. Nord, Ch. (1997). Translating as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explained. London and New York: St. Jerome Pub. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Алексеева И. С. (2004). Введение в переводоведение Учеб. пособие для студ. филол. и лингв. фак. высш. учеб. заведений. Москва: Издательский центр «Академия». 2. Кулинич М. А., Кострова О. А. (2017). Теория и практика межкультурной коммуникации. Москва: ФЛИНТА. 3. Макаров М. Л. (2003). Основы теории дискурса. Москва: ИТДГК «Гнозис». 4. Оболенская Ю. Л. (2006). Художественный перевод и межкультурная коммуникация. Москва: Высшая школа. 5. Серажим К. С. (2002). Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність: [на матер. сучас. газ. публіцистики]: монографія / за ред. В. Різуна. Київ: Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. 6. Сорокина Н. В. (2014). Национальные стереотипы в межкультурной коммуникации. Москва: ИЦ РИОР, НИЦ ИНФРА 7. Bassnett, S. (2002). Translation Studies. London: Routledge. 8. Brown, G., Yule, G. (1996). Discourse Analysis. Cambridge: Cambridge University Press. 9. Cognitive Strategies for the Resolution of Translation Problems. URL: http://termcoord.eu/2016/12/cognitive-strategies-for-the-resolution-of-translation-problems/

10. Dijk, van T. A. (1985). Introduction: The Role of Discourse Analysis in Society. *Handbook of Discourse Analysis*. Vol. 4. P. 1–8.
11. Faber, P. *Conceptual Analysis and Knowledge Acquisition in Scientific Translation*. URL: <http://lexicon.ugr.es/pub/fab-con>
12. Faber, P. (2015). *The Cognitive Shift in Terminology and Specialized Translation*. *Monografias de Traducción e Interpretación*. Valencia: Universitat de València. P. 107–134.
13. Grenoble, L. A. *Discourse Analysis*. URL: <http://www.indiana.edu/slavont/SLING2k/postpapers/grenoble.pdf>
14. Halliday, M. A. K., Hasan, R. (1991). *Language, Context and Text: Aspects of Language in a Social- Semiotic Perspective*. Oxford: Oxford University Press.
15. Hobbs, J. *The Problems of Discourse*. URL: <http://www.isi.edu/hobbs/disinf-chap1/node2.html>
16. Huckin, T. N. *Discourse Analysis*. URL: http://www.exchanges.state.gov/education/engteaching/pubs/BR/functionalsec3_6.htm
17. Ifversen, J. (2003). Text, Discourse, Concept: Approaches to Textual Analysis. *Kontur*, №7. P. 60-69. URL: <http://www.hum.au.dk/cek/kontur/docs/kontur-07/pdf/filer/ji-text/pdf>
18. Munday, J. (2012). *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*, 3rd edition. London and New York: Routledge.
19. Nord, C. *Loyalty and Fidelity in Specialized Translation*. URL: http://web.letras.up.pt/egalvao/TTCIP_Nord%20loyalty%20and%20fidelity.pdf.
20. Pym, A. (2014). *Exploring Translation Theories*, 2nd edition. London and New York: Routledge
21. Pym, A. (2004). *Moving Text: Localization, Translation, and Distribution*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
22. Pym, A. (1992). *Translation and Text Transfer. An Essay on the Principles of Intercultural Communication*. Peter Lang. URL: http://usuaris.tinet.cat/apym/publications/TTT_2010.pdf.
23. Pym, A. (1993). *Why Translation Conventions Should Be Intercultural Rather Than Culture-Specific. An Alternative Link Model*. URL: http://usuaris.tinet.cat/apym/online/research_methods/1993_alternative_link.pdf
24. Vinay, J.-P., Darbelnet, J. (1995). *Comparative Stylistics of French and English*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.